Ч. 3 (14.835). Львів, вівторок 4. січня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 225-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Ґен. Франко про перемогу під Теруелем.

ЧЕРВОНІ ВІДСТУПАЮТЬ ЗПІД ТЕРУЕЛЮ.

Місто Теруель, що його здобуло військо ген. Франка, частинно знищила червона артилерія. Багато домів у румовищах. В суботу вулиці відчищено і привернено на них рух. Після того, як до міста увійшло національне військо, тявилися уряди суспільної опіки та інтендантури. Залізничі шляхи направлено, сполуку з Сарагоссою привернуть за кілька днів.

З приводу перемоги під Теруелем відбулася в Салямaнці велика маніфестація, яку закінчив промовою ген. Франко. Він сказав між іншим:

Діла вимовніші від слів. Ланцюг перемог в році, що саме скінчився, замкнувся перемогою під Теруелем. Це відповідь на брехні про тріюмфи червоних під Теруелем, відповідь, яку дають еспанці міжнародній масонській брехні і коаліції ворогів батьківщини. Еспаніє, встань! Нехай живе Еспанія!

НА ВІДТИНКУ ВІЛЛЯСТАР.

З головної кватири ген. Франко комунікують, що на відтинок Віллястар надійшли нові сили червоних та намагалися почати акцію, але національне військо їх змело. Ліве крило національної армії посувається вперед і раз-у-раз ломить опір ворога. Червоні втратили кілька тисяч вбитими.

На відтинку Теруель цілу неділю тривали рухи військ. Національне військо добуло всі осяги, які йому доручила команда. Червоні відступили в неладі, залишаючи обильний воєнний матеріял і багато вбитих. Національне військо посувається двома крилами, маючи намір взяти червоних в кліщі.

Японія хоче мира на Далекому Сході і на цілому світі.

ЯПОНІЯ МОЖЕ ИТИ ТІЛЬКИ ВПЕРЕД.

В новорічній промові японський премієр князь Коное підкреслив великодержавне становище Японії та її рішаючу ролю в Азії. Премієр заявив, що реалізація національних цілей Японії вимагає справнішої, як досі, мобілізації національних сил, бо шлях до остаточної реалізації тих цілей ще далекий. А Японія може йти тільки вперед.

Що торкається японсько-китайської війни, то премієр Коное заявив, що Японія помагає Китаєві побороти дегенерацію та віднайти свою властиву істоту. Японія не може спокійно дивитися на те, як теперішні китайські провідники посвячують добро китайського народу своєму доктринерству. Японія змагатиме до того, щоб знищити справжнє джерело протияпонських настроїв і до визволення китайського народу зпід теперішнього гнету. Японія тільки дивується, чому ті її наміри не віднайшли всюди належного зрозуміння. Інші народи повинні зясувати собі, чи бажають собі дальшого збольшевизування Китаю, який дійшов до теперішнього стану завдяки самогубній політиці. Якби европейські народи заняли у відношенні до Далекого Сходу таке саме становище, яке заняли до свого континенту, справа булаб дуже проста. Японія хоче тільки мира на Далекому Сході і на цілому світі. Держави повинні зрозуміти, що для тієї мети необхідно було почати війну.

Китай відкинув японські умовини мира.

Японські умовини мира закомунікував маршалові Чанкайшекові німецький амбасадор. Чанкайшек ті умовини з місця відкинув. Та всеж, як повідомляють з Ганкау, розмови між ним і німецьким амбасадором Травтманом не припинилися. Китайські урядові кола дуже здивовані, що ті умовини подано до прилюдного відома, бо переговори мали відбуватися в якнайбільшій тайні. Тепер, коли ці умовини проголошено, Японія — на думку китайського уряду — мусить їх поважно змінити, якщо щиро бажає мира.

БОМБИ В НАНКІНІ.

Китайська ескадра збомбардувала в неділю летунський майдан в Нанкіні, причому знищено два японські бомбовози. Під Ганчау 22 японські літаки звели повітряну битву з китайською чисдивською ескадрою. Японці відступили, один їх літак впав.

ВОГОНЬ ЗНИЩИВ ДІМ СОВІТСЬКОЇ АМБАСАДИ В НАНКІНІ.

Японські часописи принесли вістку, що в понеділок вогонь легко ушкодив дім совітської амбасади в Нанкіні.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ КИТАЙСЬКОГО УРЯДУ.

ГАНКОВ, (ПАТ). Міністр фінансів і дотеперішній віцепремієр Кунг заняв становище президента міністрів. Маршал Чанкайшек хоче посвятитися виключно військовій праці. Це малоб скріпити китайську військову організацію. З тією метою влучено теж морське міністерство до воєнного. Міністерство господарства має перебрати провід над ріжними новоствореними урядами. До кабінету увійшло 15 міністрів без теки, провідників ріжних політичних відламів.

Партія царaністів розлітається.

З Румунії надходять вістки, що царaністична партія розкладається. Чолові діячі тієї партії, що вступили до уряду Ґоґи, потягають за собою щораз більше організацій. Шеф секретаріяту Міґалаке, колишній голова тієї партії і один з головних провідників царaністичної молоді Попеску-Топольоскені теж прилучилися до царaністичних міністрів в уряді Ґоґи. Останній став генеральним секретарем міністерства комунікації.

МЕРТВОРОДЖЕНИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

В Букарешті поширилися чутки, що вибраний недавно парлямент розвяжуть в половині лютого. Нові вибори розпишуть на початок квітня. До того часу уряд переведе мабуть частинну зміну виборчої ординації.

ДАЛЬША НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПРЕСИ В РУМУНІЇ.

Румунський уряд продовжує акцію націоналізації преси. „Курентул" пише, що небаром замкнуть часопис „Наша Реч", що виходить в Кишиневі у російській мові. Мають бути припинені також часописи редаговані в російській мові, що належать до жидівської меншини.

„Діло" та „Народній Зїзд".

Львів, 3. січня 1938.

1. січня 1880. року появилось перше число „Діла", після „Батьківщини", першого українського політичного часопису, що стояв на народовецькому ґрунті та ставав чинником національної організації в усіх ділянках життя. За неповна два тижні „Діло" святкуватиме 50-ті роковини свого істнування, як щоденника: першого українського національного щоденника, якого історія є історією української політичної думки, історією української еманципації та українських змагань за права новітньої нації. Без річників „Діла" ніодин історик українського руху не всилі написати ніодної брошури, і при всій сучасній нашій партійно-політичній диференціяції та при всьому розрості української політичної преси — без „Діла" годі уявити собі українське політичне життя. Саме тому, що „Діло" все, від першого дня своєї появи по нинішній день, стояло на плятформі тої народовецької течії, яка переходила ріжні еволюції та оформилась у нинішньому УНДО, але одночасно зберігало понадпартійний загальнонаціональний характер, даючи гостину на своїх сторінках визнавцям також усіх інших українських політичних поглядів, — „Діло" піднесло так високо свій авторитет. Тим чинником, який ненарушно перепровадив авторитет „Діла" крізь усі бурі й негоди, крізь усі внутрішньо-політичні потрясення та зовнішні репресії, крізь неоднократну нагінку своїх і чужих, тим чинником була завжди свідомість його кожночасних керманичів — тієї великої відповідальної ролі, що впала на його плечі — від 1880-го року мин. століття!

Політична нарада, яка відбулась у салі Народнього Дому у Львові 26. XII. 1899. з участю 151 осіб з краю та кількадесяти львівських громадян, була одною із перших і найголовніших подій, що прийшли у висліді 19-літньої політичної акції „Діла". Та політична нарада була по суті першим Народнім Зїздом Української Національно-Демократичної Партії, предтечі нинішнього УНДО: Юліян Романчук став її першим головою, до першого Народнього Комітету ввійшли передові діячі українського національного руху, яких імена записані в історії українського політичного й культурного здвигу, між іншими — Михайло Грушевський та Іван Франко. „Діло" було духовим батьком тієї партії. Понадстанова і понадклясова, всеукраїнська та протипартикулярна ідеольогія „Діла" відбилась у рішальній мірі на ідеольогії та всьому характері нової політичної партії: на її понадклясовому і понадстановому характері, що відбігав і по нинішній день відбігає від характеру всіх інших українських політичних партій, груп чи течій. І так само, як „Діло", отим своїм зверхнім характером, що не звужував себе до тісних рямців одної партії, так само партія, що не наслідувала інших партійно-політичних організацій реєстраційною формалістикою та зберігала характер радше масового національного руху, масової течії, ніж партії, — ця партія здобула собі таку популярність, таку повагу, таке практичне значіння.

І тому УНДО та „Діло" це величини — хоч формально взаємно незвязані — такі близькі собі, такі рідні. Вони взаємно звязані сильніше від усіх формально-правних вузлів, бо вяже їх спільне минуле і свідомість спільних цілей у майбутньому, вяжуть їх ті невидні, але сильніші від найсильнішої сталі нитки — спільного світогляду. І тому в дні пятого з черги (рахуючи від 1925. року) Народнього Зїзду УНДО — „Діло" вітає його так, як вітається когось, хто належить до найближчої рідні, кого не бачилось уже кілька літ та від кого жагуче хочеться почути: які його думки, які почування, які настрої, які погляди на минуле й плени на будуче

У трьох попередніх числах „Діла" ми висували у найзагальніших рисах ті головні справи, що ними прийдеться займатись Народньому Зіздові. Прийдеться йому напевне почати теж про конфлікт поміж „Ділом" і УНДО. Такого конфлікту нема. Факт, що Редакція „Діла", як така, ані її політичний референт не дістали навіть запрошення на цей Народній Зізд (дістав його тільки поіменно один член Редакційної Колегії) може свідчити про ненормальні відносини між теперішньою верхівкою УНДО і „Ділом", але не про конфлікт між „Ділом" та партією. Бо „Діло" не відмовлялось ніколи і не відмовляється від партійної плятформи, „Діло" ніколи не виступало проти партії і „Діло" вважає, що саме воно боронить партію перед небезпеками, що їй грозять на випадок продовжування у партії деяких явищ, що в ній діються від недавнього часу. Це щонайбільше конфлікт „Діла" з теперішнім проводом УНДО, якщо приймати, що цей провід своїми іменами представляє певну відому політичну тактику й певну політичну систему однаково внутрі партії, як і назовні. Але не далеко не конфлікт особистий, бо особи не входять в гру там, де річ іде про сутополітичну розбіжність думок.

І тому просимо не давати віри, якщо хтонебудь хотів би нездорові відносини між „Ділом" та теперішнім партійним проводом представити як якийсь спір на персональному ґрунті. Не грають ролі симпатії й антипатії, жалі й емоції, чисто людські, природні і зрозумілі, але неістотні там, де ролю грає підхід до найповажніших проблем політичного дня. Персональні ріжниці все були, є і будуть між найбільшими політичними однодумцями в усіх партійних організаціях світа. І вони на стійкість та тривкість партійної організації не впливають. Бо на сторожі тієї тривкости стоїть свідомість — вищости організаційних інтересів від особистих нахилів, тимпаче, коли річ іде про інтереси найбільшої української політичної партії, відповідальної за хід і вислід української національної політики. Булоб річчю жалюгідною, колиб внутрішньо-партійні відносини прийняли такий вигляд, що окремі члени тієї партії не бачилиб у ній можливостей для своєї активної праці. Витаючи Народній Зізд, „Діло" висловлює своє найглибше переконання, що такий поважний збір, як конгрес УНДО, стоятиме на тому самому становищі: підпорядкування інтересам партії всіх інших оглядів.

Українська молоде! Допильнуй збірки ювилейного „Дару Просвіті"!

Поворотна неписьменність на селі.

(ГОЛОС ІЗ СЕЛА).

Кожному, хто мав змогу та охоту ближче приглянутися життю нашого села, зокрема життю нашої сільської молоді, мусів кинутися в очі один сумний пров — проям т. зв. поворотної неписьменности. Сміло можна сказати, що це одна з найтяжчих колод на шляху до культурно-освітнього й економічного двигнення нашого села. Аж лячно стає, коли бачите перед собою молоду, здорову людину, та рівночасно довідуєтеся, що вона неписьменна; що по скінченні перед кількома роками кількох кляс вселюдної школи нині вона вміє... лиш підписатися та слабо, дуже слабо читати. А такі випадки зовсім невідокремлені! Навпаки. Зрештою нехай посвідчать це ті, що мали змогу глянути цій гіркій правді в очі.

Деж шукати за причинами цього невідрадного явища? Причини тут ріжні: одних слід шукати в школі, в середовищі, інших — у психічній структурі молодої людини. Випадалоб призадуматися глибше над цими причинами, поробити деякі висновки та обдумати способи, як зарадити лихові.

Школа?! Безумовно, багато винна тут школа, що в першій мірі покликана до того, щоб класти сильні то трівалі основи виховання й освіти. Це її законний обовязок. І вона його менше або більше успішно виконує. Кажу: менше або більше успішно, бож — відомо — процес навчання не є ніколи абсолютно скінчений, тимбільше не може він кінчитися в кількох клясах вселюдної школи. При цьому мусимо мати на увазі факт, що поворотними анальфабетами не є лиш ті, що слабо вчились у школі; є між ними й колишні „середняки" і „передовики", що вказує на те, що вина школи в цьому випадку не безпосередня, а посередня — вона не розбудила в молодій людині охоти до самоосвіти, до самонавчання, не розбудила в неї жажди книжки, часопису.

Щоб зреалізувати це важне завдання, школа повинна мати такі засоби, що облекшують їй цю працю. Одним із таких засобів є добре поставлена шкільна бібліотека. Найосновнішим завданням кожного свідомого своїх обовязків учителя є зорганізувати в школі бібліотеку та вивінувати її в таку скількість книжок, що відповідалаб потребам школи, скількости учнів, їх вікові і зацікавленню. Крім цього кожна школа повинна пренумерувати дитячий журнал, зорганізувати раціональне читання книжок і журналів та по змозі редаґувати також власний дитячий часопис. Ці всі речі — це святий обовязок школи.

На громадянство спадає тут також один великий обовязок. Воно мусить прийти школі (особливо сільській) у цьому випадку з матеріяльною допомогою: всі культурно-освітні та економічні установи, а то і приватні люди, яким майбутнє нашої молоді лежить на серці, повинні подбати про те, щоб у кожній школі була добра дитяча бібліотека, як один із найважніших засобів розбуджування охоти до самоосвіти. Легша річ запобігати злу, ніж його пізніше викорінювати!

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

ГРА ЖИТТЯ.

Аркадій Тименко запалив світло і, підійшовши до вікна, спустив тяжкі деревляні жалюзії. Втонув у глибині старого фотелю.

Перед очима стелилась мінливими відтінями барв синява безжурдонної просторіні.

Мов елеґантні арлекіни проходжувались струнні тони якоїсь далекої музики.

— „В далечінь
лягла тінь —
— смутку мій!... — пригадувались чиїсь поезії.

Мрії барвистими килимами стеляться в тиші самоти. Підійшов до шафочки, взяв у руки новозакуплену книжечку та вдивлявся в неї.

Якими прегарними видались звичайні чорні черенки букв!

Потім із захватом деклямував вірші за віршем. Голосні, різьблені слова гомоном відбивались від мальованих стін. За вікнами панувала таємна ніч.

А вранці, як звичайно, стукіт до дверей:

— Аркадію, ходіть! Уже сніданок на столі. Ніхто не входив до його кімнати. Навіть жінка. Це була його „святая святих", захист його мрій.

— Зараз! — відповідав; складав рівненько ранній одяг і входив до їдальні.

Сніданок випивав душком. Не міг сидіти при столі, на якому побіч кави й масла лежала дитяча пляшечка і стояв будильник. Не міг глядіти на розчепірене волосся пані Галі та замурзане, заспане личко малої Ляльки, що раз-у раз схлипувала.

Попав у юрбу людної вулиці.

— Чиж я вічно ходитиму тим утоптаним до нудьги шляхом? Чиж ніколи не вийду поза куліси, які скрили передімною справжній світ, щоб направду жити?

Думав над цим і тоді довго його чоло морщилось довгими смугами. У бюрі, як завжди, розквітла цвітка на його столику і — тільки.

А там, десь за вікнами, що замурзаними шибками відділюють світ, тремтять тисячі цвіток назустріч прозорій блакиті.

Понурий сум щоденної праці томив його.

— Чи можливе, щоб людина не найшла свого ідеалу? — спитав Івановича.

— Чомуж би ні? Більшість не находить його. Інакше світ був би раєм — відповів товариш.

Йшли пішоходом, по якому вистукували краплі дощу.

— А якщо хто має його в серці та лише захоплюється ним, наче мистецьким образом...

— Це таке звичайне. Душа прагне життя, свободи, а ми мусимо виконувати вивчені ролі. Щодня туди і назад. Із спокійним виглядом. І так завжди: тепер і потім — говорив, прощаючись з ним товариш.

— Так завжди. Так, тепер і потім. Мов машина. Туди і назад. Бачити ті самі лиця, ніби рідні, а такі байдужі. Ті самі дні, скриті від золота сонця, темними мурами. Не знати життя, лише мріяти про нього. — Як привчити серце погодитись із цим?

Груди розпирала жадоба бігти в даль. Здавалось, що стіни привалили його і він хоче бодай раз іще побачити синяву неба.

Біг вулицями, похнюпивши голову, мов навіжений.

Двірець дихав сажею та гарячими випарами пари. У вагоні гамірно.

А за вікнами кучерявились поля, ліси й сам день. Золотими стопами стирало по западній землі величне сонце. Іхав довго. Нарешті — бажана стація. Ішов скорими кроками по лісній дорозі. Тямив її добре від тоді, коли по вінчанні Слави волочився поблизу її дому в цьому лісі.

Ліс шумів свіжою зеленню.

На лісничівці брехали собаки.

— Ах, Аркадій! — скрикнула здивувана жінка. Великі чорні очі, розхилені широко аж до остраху застигли.

— Аркадію, що вам? Чого ви? Звідки?

Руками, мов мотузами, прикріпив її до себе.

— Ар-Ар-кадію! Щож вам? Ви хорі?

— Слава, Слав, Славонька — любувався ніжним іменем. Перед собою бачив лиш сяйливі очі — самоцвіти.

— Що вам, Аркадію?

Довкола стояв заслуханий ліс і німий блакит. Дороги мріяли в далекій імлі.

— Це все минулося — говорила повільно Слава — минулось, як наша молодість. Зрозумійте, що я заміжня; ви теж жонатий. Ми вже маємо свої окремі ролі, які мусимо виконувати.

— А проте як серце бунтується: не може погодитися з тим, що є. Чи годен я висловити всі прагнення душі?

— Треба погодитись із дійсністю. Треба раз принняту ролю не лише відогравати, мов актор, але брати її, як конечність.

Над їх головами гойдалась свобідно зелень.

— А, Аркадій Тименко! Витаємо, витаємо — говорив товстий лісничий, Савчак, витаючи гостя. — Певно на відпустку!?

Аркадій скривав у напруженні свою розгубленість.

— Так! На відпустку — говорив. До вас, бо з цією місцевістю вяжуться мої найкращі спогади.

(Докінчення буде.)

Родина, зокрема сільська, є найменше сприятливим середовищем для поборювання поворотної неграмотности. Нерідкий брак під сільською стріхою якогонебудь сліду друкованого слова, недостача відчуття його потреби, створює ідеальні умовини до поглиблювання поворотної неписьменности. Брак відповідної самоосвітньої атмосфери в сільській хаті не може витворити в людині жажди книжки, часопису, словом: не спрямовує її на шлях самоосвіти. І навпаки, є наглядні докази, що там, де така атмосфера існує, поворотна неграмотність не має місця.

У всіх тих випадках, де до витворення самоосвітньої атмосфери не причинилася школа, мусять її витворювати інші культурно-освітні установи, в першу чергу „Просвіта". До цього діла треба втягнути якнайбільше інтеліґентних людей на місцях, обізнаних з формами й методами культурно-освітньої праці серед старших, і працю зачати негайно та вести її пляново та інтенсивно.

Рівнобіжно з цим витворюймо самоосвітню атмосферу в школі! Закладаймо й поширюймо шкільні бібліотеки, розбуджуймо у дітей жажду книжки й часопису — а тоді марево поворотної неписьменности на селі зникне раз назавжди.

О. Ольховий.

Польська кольонізаційна політика на пограниччях.

Останнє (44.) число бюлетину Німецької Пресової Служби (Катовиці) приносить два великі звідомлення з українських актуалій. Це стаття про польську кольонізаційну політику та передрук частини промови посла В. Мудрого в соймі з „Нового Часу", ч. 3. „Чи новий уклад польсько-українських відносин?"

В східній „кресовій" політиці Польщі автор добачує багато анальоґій з західньо-„кресовою" кольонізаційною політикою. На Гор. Шлеську мусіло багато німців покинути свою працю, уступаючи місця пришельцям з Галичини й конґресової Польщі. Чи це не те саме, що десятки наших селянських родин виїжджають до Америки шукати кращої долі, підчас коли на цій же Волині раз-у-раз більшає число „осаднікуф"?

Стверджуючи плянове закладання серед українського населення т. зв. військових осад (вислужених підстаршин польської армії), автор підкреслює, що число польських родин, які утримуються при екзистенції як хлібороби в майже виключно українських, частинно також і білоруських околицях, виносить **17.000** Організація кольоністів цих земель, на недавно відбутому зїзді, підкреслювала, що ці родини мають перед собою в своїй новій „батьківщині" не тільки господарські, але й високі **національно-політичні** завдання. Члени цієї орґанізації намагаються, як мога більше, прибрати до своїх рук територіяльні самоуряди й це їм сьогодні вповні удається. В цих 17.000 родинах росте **60.000** дітей, для яких орґанізація виставила пять приватних шкіл. Ці діти мають остатись у східніх окраїнах на те, щоб побіч з польським хліборобським елементом міг закріпитись в пяти східніх воєвідствах також **польський промисл.**

Особливу увагу звертає автор на рух серед **дрібної шляхти** в карпатських околицях, що на його думку сильно відполячилась, коли не зовсім зукраїнізувалася. „Ані одне зусилля в рямках польської пограничної політики не знайшло такого сильного відгуку, як цей „шляхетський рух".

В кожному разі тут менше усвідомлення щодо національно-політичних цілей цього „руху", це більше — такий загальний серед поляків — **сентимент до романтики старого шляхетства.** Спогади про часи старої шляхетської републики надзвичайно вивдеалізовані в польському народі, так, як, то їх представили Матейко й Сенкевич." Те, що хоч та „шляхта" знаходиться в такій же біді, як і селяни, але раптом звабляють її обіцянками на вище „товариське" становище, те, що їй на кожному кроці пригадують про герби та про те її вище становище, те, що її возять по цілій Польщі та влаштовують всюди овації — те все й принаймнеться полекуви до деяких результатів цієї політики, якої вислідом є вже сьогодні створення двох виключно „шляхетських полків". Ця „шляхта" — міркує автор — не остається без значіння, бо ж у старій Польщі пляново й у великій кількості заселювано пограниччя ушляхетненими в походах селянами, щоб створити „живу границю" проти „козаків", часто також проти татар. Впродовж століть число нащадків цих родин стало велике і хоч би їх навіть тільки частинно вдалось навернути, всеж вони здібні значно скріпити польське становище на цих українських землях."

Також на білоруському кольонізаційному просторі йде повною парою, подібно як і в Галичині, розбуджуючий рух. Але тут — у т. зв. „Литві" — ці зусилля не увінчались таким успіхом, як у Галичині. І тут є цілі села, або в кожному разі доми, яких мешканці навіть у часі російського панування, не позбулися почуття шляхетського й польського походження..."

„В карпатській області натрапив шляхетський рух на **сильну національну відпорність з української сторони.** Це доказує, що зусилля шляхетських організацій та їх покровителів — це не музеальні іграшки, а **поважна політична акція".**

Хоч, як з цього виходить, автор не зовсім докладно ознайомлений зі станом правдивого успіху цього „руху" серед **нашої** ходачкової шляхти, всеж має слушність, коли підкреслює, що вся діяльність прямує до свідомої денаціоналізації української людности. В кожному разі ці факти, в яких автор, видвигаючи їх, добачує анальоґії з засобами, що їх пристосовують супроти німців у Польщі, відомі нам, як тільки маленька частинка всіх тих „посунень і помислів", всіх засобів, якими боряться з нами провідники цих „кресових рухів".

Б. Кентржинський.

ОДИН ЗАКОН І ДВІ ПРАКТИКИ.

АПЕЛЯЦІЙНА РОЗПРАВА ПРОТИ В. ЯРМОЛЮКА В РІВНОМУ.

Городський суд у Рівному вироком з 8. жовтня 1937 р. засудив голову Окружного Комітету УНДО в Рівному Василя Ярмолюка з Рівного на кару тримісячного арешту без припинення і сто золотих гривни, 20 зол. судової оплати і заплату судових коштів за проступок зі ст. 170 к. к., котрий постановляє, що хто розповсюднює фальшиві відомости, що можуть викликати публичний неспокій, підлягає карі арешту до двох літ і гривні.

Підставою обвинувачення і судового засуду В. Ярмолюка була брошура посла д-ра Степана Барана „За рідну землю" — „Народ без землі — риба без води", видана у Львові в друкарні „Діла" в листопаді 1936 р. як відбитка зі „Свободи" Українським Національно-Демократичним Обєднанням і яка перейшла львівську цензуру та є у свобідній продажі в Галичині як книжка леґально видана і досі несконфіскована державною цензурною владою у Львові. В часі великої вічевої акції проти кольонізації польським елементом зі заходу українських етноґрафічних земель у Польщі з кінцем 1936 р. згадану брошуру розкольпортовано у величезній скількости по цілій Східній Галичині і ніякий орґан влади публичної безпеки і державної прокуратури не чіпав досі ні самого автора її д-ра Ст. Барана, ні видавця, ні кольпортерів брошури, ні врешті тих, що брошуру набули, її читали і дальше розповсюднювали. Було це з цієї простої причини, що **брошура вийшла леґально згідно з постановами обовязуючого австрійського пресового закону з 17. грудня 1862 р. і не була та не є сконфіскована компетентною державною цензурною владою у Львові,** яка у змісті брошури не знайшла нічого такого, що булоб каригідне по думці карного закону.

Згадана брошура посла д-ра Барана була теж у вільному обігу і на території Волині аж до дня 22. березня 1937 р., коли то повітове староство в Рівному її заняло, а окружний суд у Рівному на внесок прокуратури цю конфіскату потвердив постановою з 26 березня 1937 р. Централя УНДО у Львові після появи брошури д-ра Ст. Барана „За рідну землю" — „Народ без землі — риба без води" вислало її для продажі і кольпортажі В. Ярмолюкові у Рівному, який її як леґально видану розповсюднив з кінцем 1936 р. у значному числі примірників серед селян рівенського повіту.

Органи державної поліції на місцях у Рівенщині мали цю брошуру у своїх руках, її читали і не квестіонували зовсім її змісту. **На цю брошуру звернув свою увагу посол ВУО Бура і він шойно — як кажуть — спонукав поліцію і повітове староство в Рівному до її конфіскати,** переведеної 22. березня 1937 р. Рівночасно спрямовано справу до городського суду в Рівному з обвинуваченням В. Ярмолюка за проступок зі ст. 170 к. к. за розповсюднювання цієї брошури ще з кінцем 1936 р., отже ще на три місяці перед конфіскатою, коли брошура була леґальна навіть в очах влади безпеки і прокуратора на Волині.

РОЗПРАВА В ГОРОДСЬКОМУ СУДІ.

Обвинувачений В. Ярмолюк на розправі в городському суді заявив, що **до вини не почувається,** бо брошура д-ра Ст. Барана була леґально видана у Львові і ніякою владою не сконфіскована у хвилині її розповсюднювання, та що ділав у добрій вірі, не добачуючи в кольпортажі леґально виданого і несконфіскованого друку нічого каригідного.

Оборонець обвинуваченого адвокат **Микола Багринівський** з Рівного долучив до актів справи несконфісковані числа „Свободи", у яких поміщено статті посла д-ра Ст. Барана „Народ без землі — риба без води", які опісля передруковано в інкримінованій брошурі, і цілу низку передових статтей „Діла", з 1936 р. і 1937 р. написаних в земельній справі і в справі земельної політики мін. Понятовського та підписаних д-ром Ст. Бараном, на доказ, що факти і цифри, наведені в інкримінованій брошурі, не є фальшиві, але правдиві і що як правдиві не могли викликати публичного неспокою. Як свідка на цю обставину поставив самого автора д-ра Ст. Барана. Вкінці оборонець поставив ще й формальний внесок на умorення справи проти обв. В. Ярмолюка, чи пак її часове припинення аж до часу полагоди пресової справи дотично конфіскати брошури згідно з постановою ст. 7. обовязуючого на Волині пресового декрету з 7. лютого 1919 р., себто до часу судового процесу проти автора брошури пос. Барана.

Суд приняв до актів справи долучені примірники „Діла", але відмовив допущення доказу з переслухання д-ра Ст. Барана як свідка і видав вирок, засуджуючи В. Ярмолюка на три місяці арешту, без припинення, хоч обвинувачений досі не був караний.

ЯК МОТИВОВАНО АПЕЛЯЦІЮ.

У зголошеній апеляції, з правного боку дуже влучно мотивованій, оборонець **М. Багриківський** виказав нестійність пристосування до обвинуваченого санкції ст. 170 к. к. Не допустився обвинувачений теж ніякого проступку з пресового декрету з 1919 р., бо інкриміновану брошуру д-ра Ст. Барана розповсюднював він три місяці перед її конфіскатою, а на основі ст. 32. згаданого пресового декрету розповсюднювання занятого друку заказане тільки в часі коли тріває конфіската. В апеляції поновлено теж внесок на переслухання як свідка посла д-ра Ст. Барана і на долучення до актів справи передової статті в „Ділі" д-ра Ст. Барана з 30. жовтня 1937 р. п. н. „Давні плани і нові методи", в якій сказано, що серед польського громадянства здійснюється тепер гасло: „Ані пяди землі в українські руки" та що у тій статті наведено заяву директора Земського Товариства Парцеляційного, Горчинського, який признав, що це товариство сконцентрувало у своїх руках майже цілу парцеляцію у Східній Галичині і що в останніх роках у трьох південно-подільських повітах продано полякам аж 96.3% парцельованої землі, не продавши там зовсім землі українцям.

НА АПЕЛЯЦІЙНІЙ РОЗПРАВІ.

Апеляційна розправа в рівенському окружному суді відбулася в середу 29. грудня 1937 р. Обвинувачений явився на розправі особисто в товаристві оборонця М. Багриківского, який на вступі поставив внесок на переслухання як свідка приявного в суді посла д-ра Ст. Барана на ствердження обставин, що подані в його брошурі факти і цифри є правдиві, а не фальшиві та що правдиві є теж і подані там відомости, між іншим і на стороні 32. і дальших **про пресову конференцію у Варшаві міністра Понятовського 28. жовтня 1936 р. у справі дотеперішньої акції уряду в земельних справах.** А це теме підпало конфіскаті, хоч подано її без коментарів, тільки за урядовим ПАТ-ом!

Суд допустив цей доказ і **д-р Баран як свідок** на питання суду, прокуратора та подрібні питання оборонця М. Багриківського, тоїж за точкою виказав у своїх довших зізнаннях правдивість наведених в інкримінованій брошурі фактів та відомостей, які не є зовсім фальшиві в розумінні ст. 170 к. к. Цей свідок ствердив теж, що інкримінована брошура, за яку засуджено обвинуваченого, досі у Львові нескофіскована і є у вільному обороті на терені цілої Східної Галичини, та що ані його як автора, ані теж видавця не потягнено за зміст брошури до судової відповідальности, як цього вимагає ст. 27. пресового декрету з 7. лютого 1919 р. при занятих друках.

Після зложення зізнань як свідок д-р Ст. Баран зголосився як оборонець обвинуваченого В. Ярмолюка і в цьому характері виступав уже до кінця розправи.

При кінці розправи обор. М. Багриківський за згодою суду долучив до актів справи ч. 43. „Бюлетину П.-У." з 21. листопада 1937 р. зі статтею Р. Лободовського „Неодповедзяльне помисли", в якій є критика статті Бол. Подгорського в місячнику „Авангарда Пісьства Народовего" ч. 10. і 11. з 1937 р. п. н. „Учціводь я політице кресовей на Волиню", де автор Б. Подгорський домагається видання закону, що заказував би не-полякам набувати на власність землю на „кресах".

ПРОМОВИ ПРОКУРАТОРА Й ОБОРОНЦЯ.

Прокуратор піддержав у цілости вирок суду першої інстанції як слушний і законно оправданий, підчеркуючи у своїй промові, що **польський уряд на Волині може вести тільки кольонізаційну політику і що з цією політикою уряду, як і з кольонізацією Волині поляками зі заходу, годяться волинські посли ВУО**, а навіть те все прилюдно одобрюють й похвалюють, як це зробив недавно пос. Скрипник.

Оборонець д-р Баран у звязку зі справою обв. Ярмолюка проаналізував ст. 17 к. к., що обовязує в цілій Польщі, виказав брак ознак цієї статті дотично обвинуваченого і вказав на незнаний деінде парадокс, що інкриміновану його брошуру можна продавати нині та розповсюднювати свобідно напр. у Бродах як легальний друк, за який нікого там не потягають до карно-судової відповідальности. Той сам чоловік по переході давнього австрійсько-російського кордону стає нараз проступником за кольпортажу того самого друку і мандрує до криміналу. Закінчив внеском на уневиннення обвинуваченого.

Оборонець Багриківський насвітлюючи зізнання посла д-ра Барана як свідка, проаналізував постанови пресового декрету з 1919 р. і виказавши нестійність вироку і з цього боку — вніс теж від себе на уневинення обвинуваченого.

СУД ЗАТВЕРДИВ ВИРОК ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ.

По довшій перерві окружний суд проголосив вирок, **яким у цілости затверджено вирок суду першої інстанції і то з тих самих причин, і тільки виконання кари припинено обвинуваченому на час чотирьох літ.**

Оборона зголосила касацію

З білоруських справ.

17-ТІ РОКОВИНИ СЛУЦЬКОГО ПОВСТАННЯ.

В листопаді і грудні м. р. минуло сімнацять літ від часу, коли білорусини збройно виступили в обороні незалежности своєї батьківщини перед наїздом большевиків. Було це в листопаді 1920-го року. Цей збройний виступ має вже історичну назву слуцького повстання. Не мала та самооборона успіху, бо в останніх днях грудня 1920. р. большевики повстання зліквідували. Велика частина учасників повстання перейшла на територію Польщі, де її роззброїли та інтернували; менша частина вела ще якийсь час партизанту в місцевих лісах, але вкінці мусіла таки піддатися большевикам.

БІЛОРУСИНИ МУСЯТЬ РАХУВАТИ НА ВЛАСНІ СИЛИ.

В білоруській „Христіянській Думці", що виходить у Вильні, появилася стаття, якої автор, проаналізувавши міжнародне політичне положення, робить висновки білоруської національної політики. В міжнародній політиці йде тепер боротьба між фашизмом та комунізмом, підчас коли демократія стоїть посередині. Ця боротьба некорисно відбивається на Білоруси. Бо ось, напр. большевики бояться, щоб під впливом Японії з цілого СССР не потворилися незалежні національні держави, повели політику ще більшої централізації, асиміляції і гніту неросійських народів. Не краще — пише автор статті — хоча в інший спосіб відбивається та боротьба на білорусинах, що залишаються під впливом ідеольогії чи навіть політики фашизму.

Залишається демократія. Велика частина білорусинів покладає на неї свої надії, рахуючи на те, що демократична ідеольогія признає окремим народам право на самостійне національне життя. Але демократія буває ріжна і, як видно тепер із багатьох прикладів, і вона не завжди йде з допомогою слабшим. Тому кінцевий висновок такий: „На чесну демократію білорусинам рахувати можна і треба, але обережно й оглядно, та передовсім треба спиратися на свої власні сили, на власну національно-культурну працю!

ГОЛОСИ НА ПУСТИНІ.

Часопис білоруської молоді „Шлях Моладзі" обговорює найновіші книжки Вол. Бончковського „Грунвальд чи Пилавці?", Ад. Бохенського „Між Німеччиною та Росією" і постанови VI. Конгресу Клясових Професійних Союзів з жовтня м. р. у справі рівноправности національних меншин у Польщі в ділянці шкільництва, свободи преси і зібрань та повних прав для всіх громадян без ріжниці національности, віроісповідань чи політичних переконань. У звязку з тим „Шлях Моладзі" пише:

„Всі ті голоси безумовно поважні і мають свою вартість, але в практиці вони без значіння. Бо що з того, що панове Бохенський і Бончковський пишуть про спільний польсько-українсько-білоруський фронт проти Московщини, як життя приносить щось інше? Бачимо, що москалі в Польщі свобідно уладжують „Дні Русской Культури", а білорусинам у Вильні на „День Білоруської Культури" староство не дало дозволу. Бачимо, що „Союз Русской Молодежи" істнує, працює і навіть русифікує білоруську молодь, якій те саме виленське городське староство „з уваги на безпеку" заборонило скликати організаційне зібрання з метою обговорити необхідність власної білоруської культурно-освітньої організації.

Виходить, що голос Бончковського і Бохенського — це „голос вопіющого в пустині".

ЧИ ПОЯВИТЬСЯ „НАРОДНАЯ КРИНІЦА"?

Рік тому після припинення „Беларускої Криніци" до виленського городського староства зголошено часопис п. н. „Народная Криніца". На те зголошення староство дало відмовну відповідь з уваги на якусь „нечесну конкуренцію": в письмі до видавця староство повідомило, що часопис під подібним наголовком вже зголошено.

Тому, що заповіджений часопис „під подібним наголовком" цілий рік не появлявся, попередній видавець поновив своє зголошення. Доля того видавництва, зовсім природно, викликує серед білоруського громадянства велике зацікавлення.

§19.

СПРОСТУВАННЯ.

В ч. 282 „Діла" з 28. грудня 1937 р. появилася незгідна з правдою стаття п. з. „На москвофільському подвірі", тому на основі § 19. пресового закону з 17. грудня 1862 р. Д. З. ч. 6. прошу помістити в найближчому числі на тім самім місці і тими самими черенками отсе:

Неправдою є, що „...п. Ганасевич любить і в газетах писати, любить популярність, хоче щоби про нього говорили, його хвалили. Недавно студіював він у Вищій Торговельній Школі в Познані щось аж чотири роки, будучи рівночасно директором Ревіз. Союзу та беручи директорську платню за ввесь час студій. Дійсно, нечувано, щоби хтось за свої студії діставав платню".

Правдою, що до його обовязків, як директора Ревізійного Союзу Руских Кооператив (РСРК), належить інформування преси про господарсько-економічний стан руских селян у краю.

Правдою є, що не задля популярности та бажання хвальби, але для річевої критики поміщує статті на теми з ділянки рільництва й економіки.

Правдою є, що студіював у Вищій Торговельній Школі в Познані, Економічний Відділ, тільки три роки і що в часі студій не побирав директорської платні, тільки Рада Ревіз. Союза уділила безпроцентову позичку, яку давно до каси РСРК з подякою звернув, що є в книгах записане і Контрольними Органами РСРК стверджене.

Правдою є, що в часі студій, кожного року, діставав безплатну відпустку як третій директор РСРК.

Правдою є, що я як і інші працівники РСРК, не діставав за свої студії ніякої платні.

Львів, дня 27. грудня 1937 р.

Корнилій Ганасевич.

Сторінка без політики.

Фільмовий біляне у 1937 р.

Рік, що за нами, не був роком успіхів кіно-вого мистецтва. Навіть американська продукція, що такими фільмами як „Я втікач", „Пастер" чи „Пан із міліонами", здавалося, вступала в нову еру розбудови фільмового промислу, за-держалась несподівано на тому самому місці, і внаслідок того настали справжні перегони американських виробництв, які перебудовують та інвестують нові студії, машини й технічні уладження. Усеж таки надмір грошевого вкладу і технічних здобутків невсилі закрити незвичайної пустки ідейного підкладу та недостачі мистецьких прикмет американської фільми. Інша річ, що американській фільмі не можна відмовити знання кінового ремесла, легкости підходу до теми, дотепу. Під цим оглядом найкращими виявились фільми Ван Дайка („Від вівтірка до четверга"). Автім американці витворили окремий тип своєї фільми, панівний тепер на голівудському подвірі: комедія із сентиментним забарвленням, яка спирається на дискретному спільно-побутовому тлі. (Франк Борсадж: „Життя вулиці").

Зате розчарували американські фільми, що рахували на поважніший успіх: „Загублений овид" Франка Капри. Воно не дивниця: коли йде про виказання свобідного, дотепного гумору, в якому американці із незвичайною легкістю рухаються, тоді вони мистці в тому напрямі. Гірша справа, коли треба насвітлити якусь поважнішу, соціяльну проблему: недостача інтелектуальної творчости американської фільми тоді просто жахлива.

Зате навпаки, поступ у фільмовій творчості виявився наглядно в Европі, передовсім у французькій продукції. За один рік французька фільма зуміла вибитись на чільне місце кінового промислу обох континентів. Про це найкраще свідчить успіх, добутий на міжнародній виставі у Венеції літом 1937 р. Деякі фільми французького походження, що дійшли до нас, вповні потвердили загальний погляд („Ніч перед битвою" та „Бетовен").

В сезоні, що прийде, побачимо цілу низку французьких фільм, які дозволять нам переконатися про осяги фільмового мистецтва на тому терені. Побачимо „Велику оману", „На дні", „Марсиліянку" — фільми Ренуара та виїмкової вартости фільми Дівівіера „Балевий карнет", нагороджену одною із найбільших нагород у Венеції. Щойно тоді можна буде якслід переконатися про справжню вартість французької фільми, її мистецький та високоінтелектуальний підхід до теми, вкінці про нову форму конструкції кінового видовища.

Залишається ще 1 закрита таблиця: німецька фільма. Про неї можемо говорити тільки на основі того, що ми бачили колись, а воно було справді чудесне, мистецьке. На жаль уклад політичних та торговельних умовин має важний вплив на виміну фільм між обома краями. Хто на цьому терпить, відомо: публика, яку густо-часто годують драмицями третьорядної продукції із маркою: „Мейд ін Голівуд".

—o—

Хлопці прийшли в однострою в чорних блюзах із золотими ґудзиками.

— Тіточко, можеш нам дати попоїсти? — попросив Жан Пер. — Оце мій товариш Мішель.

Підчас обіду, який оба хлопці заїдали з величезним апетитом, повідомили вони п-ю Пепіто, що їх вигнали зі школи „за дрібницю".

Тітка збентежилася й почала розпитувати. Та відповіди не дістала. Мішель Вебер підійшов іззаду до неї і накинув їй на голову плащ. Одночасно почав її бити пястуком по лиці. Плащ заглушив крики нещасливої жінки. Хлопці повалили її на землю, звязали руки й ноги та накинули на голову подушок, одягів і т. ін. Купчиха Пепіто втратила притомність.

6.000 ФРАНКІВ.

Опісля малі ґанґстери уладили в мешканні своєї жертви справжній погром. Виломили всі шуфляди та повикидали все, що лиш там знайшли на підлогу, перешукали комору, забрали трохи золотих річей та 6.000 франків готівкою.

Коло 9. години, ніким не запримічені, вони втекли, замкнувши для певности за собою двері на ключ.

Безталанна купчиха лиш чудом не вдушилася під тягарем подушок та покривал. Коло год. 10. вечором сусідка, що верталась тоді домів, почула слабі крики з крамнички п-і Пепіто.

Негайно покликали поліцію. Щоб дістатися до мешкання приміщеного на першім поверсі, прийшлось вибити у вікні шкло. Напівудушену жінку, майже непритомну від утрати крови, перевезли негайно до лічниці.

Коли стара купчиха відповідала на питання поліційного комісаря, то її перші слова були такі:

— Це зробив Жан Пер, але я йому прощаю. Ради Бога нічого йому не зробіть. Цеж ще дитина...

У РОЗШУКАХ ЗА ВТІКАЧАМИ.

Поліція переконана, що втікачі не зможуть далеко втекти. Хлопці, як згадано, одягнені в лицеальні однострої. Зі собою взяли вони 1.000 франкові банкноти і рішуче звернуть на себе увагу, коли схочуть зміняти гроші.

Поліція підозріває, що Мішель Вебер намовив свого молодшого товариша до того злочину. Одначе безпосередньою спонукою була мабуть жінка, чи пак жінки... Поліційні агенти шукають за малолітніми злочинцями в околиці Пеже, де живуть родичі Мішеля.

Цей справді жахливий випадок, в якому малолітній хлопчина грабує і мало що не вбиває своєї найкращої та єдиної опікунки, сколихнув французьку прилюдну опінію, яка сильно затривожена деморалізацією, яка шириться серед французької шкільної молоді.

—o—

ПШЕНИЦЯ ФАРАОНІВ.

РЕВЕЛЯЦІЇ ФРАНЦУСЬКОГО АКАДЕМИКА.

Відомий французький письменник академик де Пескіду заявив недавно в радіо, що він відкрив жменю пшеничного зерна, найденого минулого року у гробівці жінки фараона. Зернята тієї пшениці, не зважаючи на те, що вони простояли в підземеллях коло 7 тисяч діб, не стратили своєї здібности рости й розвиватися. Перша спроба, що її перевели приятелі письменника у Франції, дали знамениті висліди. Із кожного, посадженого в землю зерна, виріс колос високий на 2 м. Письменник заявив, що він хоче за кілька тижнів посадити всі знайдені ним зерна у своїм маєтку в північній Франції. Він переконаний, що йому вдасться поступнево розвести пшеницю фараонів і поширити її по цілій Франції. Щодо розмірів і щодо якости зерен стоїть вона вище всіх сортів, які в Европі істнують.

Заява де Пескіду викликала не тільки сенсацію, але й заміти египтольоґів і ботаніків. Одні і другі сумніваються в те, щоб у XX ст. після Христа насіння, що пролежало вже 7 тисяч в підземеллях, могло воскреснути.

ЄГИПТОЛЬОҐІЧНІ „НЕСТІЙНОСТИ".

Єгиптольоґи доказують, що 7 тисяч літ тому не було фараонів. В кожнім випадку найстарші піраміди, які збереглися, мають не більше як 4.000 літ. Крім того вчені египтольоґи нічого не знають про відкриття нових гробниць, в яких хтонебудь міг би найти пшеничне зерно.

Вкінці спеціялісти египтольоґи пригадують, що в Каїрі можна дістати майже в кожній антикварняній крамниці „пшеницю фараонів". Хитрі антиквари продають таку пшеницю легковірним покупцям і при тому уладжуються вони так, що густо-часто покупець купуючи якусь старинну вазу, буцімто сам відкриває в ній зерна пшениці. Ясно, що антиквар вдає дуже здивованого таким відкриттям...

ЗАМІТИ БОТАНІКІВ.

Ботаніки висувають проти академика з „пшеницею фараонів" ще важчого калібру стрільна: вони спираються на численних спробах, які без найменшого сумніву доказали, що зерно, яке пролежало де то не будьоб, навіть найкраще збережене більше, як 15 літ, тратить воно назавжди змогу рости. Щоб зерно могло рости після тисячлітнього побуту в гробниці — це на думку ботаніків звичайна ересь.

Крім того і египтольоґи і ботаніки погоджуються, що египетські жерці піджарювали зерна перед тим, заки клали їх до гробниць, щоб забезпечити насіння перед хробаками. А піджарюване зерно не зможе вже ніяким чудом прокільчитися.

Всі ті заміти зводяться до того, що академика де Пескіду хтось добре надув і дав йому добрі зерна якоїсь доброї пшениці, як „пшеницю фараонів". Легковірний академик повірив і справді сподівався спекти хліб із пшениці, що мала 7.000 літ.

Єдина потіха для нього це те, що він не перша й мабуть не остання жертва легенди про „пшеницю фараонів".

Злочин малих ґанґстерів.

Жан Пер Неміров має всього 14 літ. По батьку він москаль, по матері француз. Та мати з дому Пепіто, вмерла кілька літ тому. Батько — як то звичайно москаль — покинув дитину на ласку долі, а сам помандрував у світ „погулять".

Долею хлопчини заопікувалася його тітка, 47-літня п-і Пепіто. Вона приняла сироту хлопчину до себе, заступивши йому зовсім померлу матір. Відтак віддала його до наукового заведення св. Миколи на рі Вожірар.

На свята й неділі Жан Пер приходив обідати до тітки в її невелику крамницю при вул. Сен Оноре.

Прийшов він теж напередодні Різдва й дістав з тієї нагоди гарний дарунок від своєї тітки.

„НАС ВИГНАЛИ ЗІ ШКОЛИ".

В понеділок вечором (після латинських свят) прийшов Жан знову до крамниці своєї тітки. Та цим разом прийшов він уже в товаристві 16-літнього товариша Мішеля Вебера.

ДИВОГЛЯДИ 1937 Р.

На **найориґінальніший жарт** дозволив собі якийсь „весельчак" з місцевости Ґабор положеного над полудневою малярською границею. Він виповнив шлунок убитої на весілля свині стрільним порохом. Відтак, коли свиню пекли на весілля, порох вибух. „Дотеп" коштував життя двох осіб, що порались коло печені.

Найориґінальніша реклама цього року — це був рекламовий афіш одного берлінського обезпеченевого т-ва, яке розліпило його по всіх поїздах підземної залізниці. На афішах був такий зміст: „Пан Шульц помер — пані Шульц зі сміху лягає, бо про обезпечення думає!"

Найориґінальніший судовий присуд. Ним міг похвалитися в минулому році суд у Сан Франціско: Якомусь Шарлеві Кампбелеві, який зневажив був представника влади, присудили три місяці клячитися глибоко кожному стрічному поліцистові.

Найдивніша завіщана заява (про це ми вже писали в „Ділі") американський міліонер Майґінґ, який записав своє майно ріжним чужим людям на підставі адрес телефонічної книжки. Його завіщання мало 110 сторінок.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Історичні традиції і фізичне виховання.

Чи чули ви колй про біг „березо-ногих"? А цікаво знати про нього.

Це маратонський біг лещетарів на трасі 60 км. через ліси і гори. Величава імпреза Норвегії, де на старті стає тисяча лещетарів, а організацію обслуговує триста людей. І тих тисячу— це не найліпші, не „аси" норвеського лещетарства. Ця маса походить з народу! З усіх сторін зїздяться до Ліллегаммер, і побіч пятьдесятьлітнього батька стартує двацятьлітній син, рубач дерева з гірської долини, урядовець з Осльо і ремісник з іншої провінції Це величаве народне свято в горах, манніфестація народу на лещетах.

Але найважніше в тому — це походження й історія тієї імпрези. Колись у давнину відважна громада людей подалася у гори — в заметіль і ледову студінь, щоб ратувати одного наслідника престолу. Ніхто не мав відваги гнатися за ними. А відважні молодці були лихо одягнені, на ногах — замісць черевиків — мали тільки обвивачі з березової кори.

Звідси походить назва самої імпрези. Переказ перетрівав віки, як символ відваги, рішучости й вірности! І нині, як тоді у 1205. р. перед 732 роками, кожний хлопчина мріє про біг „березо-ногих". Число учасників бігу постійно зростає, від 1932. р. до 1937. р. з 200 зросло до 800 лещетарів. А на 1938. рік нараховують учасників бігу на тисячку.

Чи не в тому теж скривається таємниця лещетарської геґемонії норвегів? Ідучи за голосом традиції виставляє нарід тисячі лещетарів і з них вибирають опісля еліту: змагунів світової слави.

*

Історична традиція і спорт чи фізичне виховання?

Тільки на перший погляд викликує таке питання сумнів, але коли вглибитися і вдуматися в завдання фізичного виховання — то всни відпадають.

Від тоді, коли настала радикальна зміна в розумінні фізичного виховання, коли поняття „спорт для спорту" відкинули як безкорисне і навіть шкідливе, коли в основу руху на полі фізичного виховання лягла ідея, — тоді годі поминути таке зіставлення: історична традиція і фізичне виховання. Чи воно важне? Не тільки важне, а й конечне! Вистане звернути увагу на одне з завдань фізичного виховання, а саме виховання одиниць на повновартісних фізично й духово громадян. Не йде тут, очевидно, про вибрані одиниці, але про цілий нарід.

Бож нема сумніву, що фізичне виховання можна зачислити до одного із найважніших способів виховання народу. І тому знову фізичне виховання мусить послуговуватися важними і доцільними засобами, для народу, як цілости.

Яке велике виховне значіння історичної традиції, про те навіть не треба згадувати. Розбуджувати гордість на славне минуле, плекати память важних історичних подій — це значить підносити національну свідомість. „Мати спільну традицію споминів, спільно пережитих терпінь і спільно здобутих перемог утриваленних у пісні й леґендах, в дорогих іменах великих людей, які є гейби еманацією характеру й ідеалів народу, як і в назвах місць, до яких привязані народні спомини — це по словам одного з фільософів (проф. Р. Мюір) передумовина до народин та істнування нації. І тому важно, щоб фізичне виховання приняло плекання історичної традиції, як один зі своїх засобів.

Спроби вже були. От хочби в таких дрібничках, як нагороди. Або — зрештою не зреалізований — плян лещетарського рейду у скільських горах в 1935. р., у 20-ту річницю боїв УСС. у тих горах, як теж присвячення Запоріжського Року 1935. р. у тій самій річниці. Виринула теж думка святкування спортовцями традиційного свята чорноморської фльоти на ріках.

Наше минуле таке багате у великі, світлі події, від давніх-давніх часів по останні десятиліття, що не важко буде вибрати. Щоб лиш ця справа найшла відгук серед клюбів та спортовців, і серед загалу, і щоб її послідовно переводити та не відкладати. Ось вже й черговий лещетарський сезон знаменито надається до цього, бо при відповідній пропаґанді можна осягнути масову кількість учасників. Може на початку не буде воно така імпреза, як згадане норвеське свято. Це не мусить бути рейд — як нпр. проект у 1935. р., бож треба числитися з організаційною спроможністю з одного боку, та з ріжними перепонами з другого. Можна на початок обмежитися до льокальних свят, якби не вдалось зразу. Але почати треба рішуче! На зимовий сезон — це прегарне поле для праці клюбів, що піднесе значіння і вартість їх праці.

Отже призадумаймося в наше минуле і святкуймо в спортових змаганнях події, які є для нас символом відваги, геройства, великих змагань і подвигів! (Д. Б.)

—o—

Спортові висліди.

БОКС.

ЛЕХІЯ — УКРАЇНА 11:5.

Лехія — мистець львівської округи в боксі виступила з деякими резервовими заступниками, проте виграла певно. В Україні забракло Левковича і Шеховича. Крім того на дружині сильно недостачу тренінгу. Технічні висліди були такі:

Вага мухи: Тиньо (У) — Корона (Л). Боротьба завзята, при чому Тиньо осягнув у першій рунді рішучу перевагу. Боротьба закінчилася ремісом.

Вага когута: Кіт (У) — Ольберт, виграв на пункти Ольберт, який був так само безпорадний, як і Кіт. Ця стріча викликувала чимало веселости на салі.

У другій парі тієї ваги стрінулися мистець України Гаїв із мистцем Львова Врубелевським. Гаїв незвичайно твердий і знаменитий матеріял на боксера. З рутинованим і технічно д. добрим Врубелевським мусів програти через техн. к-о. Проте при відповіднім тренінгу стане знаменитим боксером і Кота вже навіть тепер може заступити.

Вага пера: Рудницький (У) виграв певно на пункти з Литом (Л). Рудницький мав перевагу у всіх трьох рундах і якби мав більше фізичної сили, був би міг викінчити противника к-о.

Легка вага: Опуддяк (У) — Кулік (Л) — не вміють на думку судді один одного перемогти. На нашу думку Опуддяк краще видержав всі три рунди і тому повинен був виграти.

Посередня вага: Лейбюк програв на пункти з Ягодзінським. При кінці І. рунди йде на дошки і вибивається зовсім зі сил. Така сама історія повторяється у двох чергових рундах. Видно на ньому недостачу тренінгу. Виграв витриваліший Ягодзінський.

Півтяжка вага: Пашко (У) — Міхневич (Л) — сенсаційна стріча закінчилася заслуженим ремісом. Була це справді гостра, завзята і гарна боротьба. І важко сказати, хто з обох противників був ліпший.

Важка вага: Стріча Помірко (У) — Барановський (Л) закінчилася програною Помірка, який стає з кожним метчом кращий.

В рінгу суддював п. Марціняк. Публики к. 700.

ПОЗНАНЬ. **Варта — Рух 11:5.** Метч за мистецтво Польщі в боксі.

ГДИНЯ. **ГЦП — Фальта 10:6.** Фінальний метч за мистецтво Польщі.

СЕНЗАЦІЙНА ПРОГРАНА БОКСЕРІВ ПОГОНІ В ТЕРНОПОЛІ.

ЖРКС. — Погонь 10:4. Б-клясові боксери набили несподівано Погонь, для якої пункти здобули тільки Загради'к і Бжик.

КОПАНИЙ МЯЧ.

ВЕЛ. ГАЙДУКИ. Рух — АКС 7:4 (5:2). На реваншових змаганнях Рух розгромив АКС. Ворота добули Віліморський (5) і Петерек (2). Для АКС-у — Востал, Питель, Пйонтек і Клас.

ГАКІВКА.

ПОГОНЬ У РУМУНІЇ.

Погонь грала в суботу 1. і неділю 2. п. м. в Чернівцях товариські метчі з мистцем Буковини Драгош Водою. Перший метч виграла Погонь 1:0 (0:0, 0:0, 1:0), другий Драгош Вода 2:0 (0:0, 0:0, 2:0).

МІЖНАРОДНІЙ ГАКІВКОВИЙ ТУРНІР У КРИНИЦІ.

КРИНИЦЯ. Почався тут міжнародній гаківковий турнір з участю: Ференцварошу (Будапешт), Рот Вайсу (Берлін), Краковії, Варшавянки, К. Т. Г. і Явожини (обидва останні з Криниці).

Перші змагання: Варшавянка — К. Т. Г. 2:1 (0:1, 1:0, 1:0).

Другі змагання: Ференцварош — Краковія 1:0 (0:0, 1:0, 0:0). Краков'я грала без Волковського у відмолодженому складі.

Л. Т. К. ПРАГА ДОБУЛА ЧАШУ ШПЕНҐЛЕРА.

ДАВОС. Після догравки на метчу Л. Т. К. Праги — Г. К. Давос, переможці остаточно прамали у відношенні 2:1 (1:0, 0:1, 0:0, 0:0 1:0).

ГАКІВКОВОГО ТУРНІРУ У ЛЬВОВІ НЕ БУЛО.

Гаківковий турнір з участю України, Погоні, Чорних і Лехії, який мав відбутися минулої неділі у Львові не відбувся.

Ч. 3.

Новорічна промова воєводи Білика.

В день нового року львівський воєвода п. Алфред Білик приймав у салі воєвідства новорічні побажання, після чого виголосив новорічну промову. У цій промові згадував окремо українців та окремо „русинів". Воєвода думає, що доля українців у Польщі залежить від того, наскільки українці будуть льояльні супроти польської держави. Наскільки буде Польща міцніти, наскільки її авторитет серед українців буде зростати і наскільки слабнутимуть серед українців деструктивні елементи. Воєвода вірить, що українському народові зле живеться тільки поза кордонами Польщі, тому свою промову закінчив побажанням, щоб тяжкі хвилини, які українці переживають на територіях свого розміщення поза кордонами Польщі, належали до минувшини. Воєвода Білик висловив надію, що українці приймуть його новорічне побажання так щиро, як щиро він це бажання сказав.

*

Підчас новорічних побажань президент міста Львова Островський сказав у промові, що Львів готовиться відсвяткувати 600-літні роковини прилучення Львова до Польщі.

——o——

Загальні Збори Учительської Громади.

Загальне Зібрання Товариства учителів середніх і вищих шкіл „Учительська Громада" відбулося в дні 1. січня 1938. р. при великому зацікавленні середньошкільного вчительства з цілого краю. — По звідомленнях Головної Ради, в яких представлено осяги й завдання Товариства та по живій, річевій дискусії вибрано нову Головну Раду в такому складі: голова **Володимир Радзикевич**; члени Ради: **Войцеховський Микола, д-р Грицак Евген, д-р Витанович Ілля, Зелений Зенон, крил. о. Дзерович Юліян, д-р Терлецький Маркіян, Винар Іван, Микетей Григорій**; заступники членів Ради: Юліян Каменецький, Литвиненко Надія, Кордуба Петро, Лежогубська Ірина, Микола Матіїв-Мельник.

——o——

Вшанування 30-ліття праці ред. Андрія Жука.

В неділю 2. ц. м. вшанувало Т-во Українських Кооператорів у Львові три десятки літ праці ред. А. Жука як кооператора, публіциста і громадянина. В год. 12-ій зійшлось до „малинової салі" в будинку РСУК чимало членів згаданого Т-ва і службовичок та службовиків львівських кооперативних установ. Звявились теж як гості представники деяких громадських установ і представники преси.

Ювилейні збори відкрив короткою промовою сен. **О. Луцький** в заступстві недужого голови Т-ва сен. Павликовського. Довший, але цікавий реферат про життя Ювилята виголосив **д-р І. Витанович**. З цього реферату довідались учасники Зборів про життєвий шлях Ювилята, повний небуденних переживань і безупинної праці. Вродився ред. А. Жук 1880 р. у козацькій родині в Лубенщині. Покінчивши школи нижчого ступня, став він помічником волосного писаря, відтак службовиком земства в Лубнях. Захоплений революційною роботою, став партійним революціонером (РУП) і українським діячем. З цього приводу й почались бурхливі переживання, які згодом примусили його еміґрувати з думкою про Америку. Попав він зразу в Женеву, але в гурті російських революціонерів-еміґрантів не почувався добре і замість Америки вибрав Галичину, де і зявився в 1907 р. Зустріч з К. Паньківським скермувала його на шлях кооперації.

В 1908 р. появилась перша стаття ред. Жука в „Економісті". З того часу не випустив уже він з рук пера, вживаючи його скрізь, коли треба було заговорити на господарсько-кооперативні або громадянські теми. В 1908 р. став Ювилят редактором „Економіста" і „Самопомочі", що вже було доказом, що шляхом самоосвіти добув він собі чимало знання, яким міг уже з користю з іншими ділитись. Діяльний як лектор та освітній і кооперативний діяч, увесь час до війни — мусів у часі війни кинутись у вир політичної роботи, як член „Союзу Визволення України", автор політичних меморіялів, тощо. Від 1930 р. присвятився знову кооперативній публіцистиці і статистиці, ставши начальником статистичного відділу РСУК у Львові.

Після реферату відчитано численні привіти, надіслані від громадянських установ, преси (м. і. від „Діла") і деяких діячів. Устні привіти виголосили: ред. Купчинський (Тов. Письменників і Журн.), ред. Несторович („Торговля і Промисл") і д-р Старосольський (Українська Соц.-Дем. Партія). Витав Ювилята теж представник слухачів кооперативного курсу, що саме відбувається в Рев. Союзі У. К. у Львові п. Нестерчук. Хор цих слухачів відспівав многоліттєвіє.

Збори закінчив знову їх провідник сен. О. Луцький. Особисті приятелі ред. Жука зі зворушенням підходили до нього, щоб стиснути йому трудолюбиві руки, а то й розцілуватись.

(н.)

Ялинка найменших.

ВДАТНА ІМПРЕЗА ФІЛІЇ Т-ВА ОХОРОНИ ДІТЕЙ ТА ОПІКИ НАД МОЛОДДЮ.

Багато ріжних українських установ і товариств веде справді корисну працю. Здебільша така громадянська праця доволі невдячна, ледви хто про неї знає чи хоче знати, про признання ширшого загалу дарма й говорити.

От таку важку й незамітну для ока, та проте незвичайно корисну й потрібну працю веде філія Краєвого Т-ва охорони дітей та опіки над молодю у Львові, зокрема її секція: Порадня Матерей. Ця Порадня має під своєю опікою 420 дітей, з того 120 немовлят. Порадня дає всім дітям безплатну лікарську опіку, деяким найбіднішим ліки та по пів літри молока денно. Крім того Порадня має зовсім добре уладжену дентистичну амбуляторію та кварцеву лямпу. Порадню веде п-і д-д Надрага, яка кожного дня присвячує бодай годинку нашим найменшим.

Щоб своїм малим клієнтам, яких родичі здебільша безробітні й незаможні, приготовити різдвяну несподіванку, Порадня уладила 1. ц. м. пополудні в салі „Української Бесіди" при вул. Рутовського „Ялинку". У просторій салі зібралося коло сотні дітей, з яких найстарше мабуть мало 5 літ, найменше... 5 місяців. Саля ходором ходила від дитячого гамору — сміху та плачу наперемінну. Деякі личка дітей були такі виснажені та бліді, що дивлячись на них, ясно ставало, чому в нас при доволі великому числі народин — така жахлива смертність немовлят. Тому працю й кожну ініціятиву філії Краєвого Т-ва охорони дітей та опіки над молоддю слід не тільки радісними словами привитати, але й ділами спомагати.

На ялинці, уладженій Порадньою матерей згаданої установи, роздали дітворі пані, що дбають про фонди (до речі: дуже скромні) для т-ва, поверх 90 дарунків для найбідніших дітей. В малих клунках дістали діти все, що кому було найпотрібніше: черевики, светерики, суконки, сорочинки і т. ін.

Перед роздачею дарунків виголосив до зібраних дітей і родичів теплу промову о. Садовський. Опісля мужеський хор під управою п. Е. Ковака відспівав кілька колядок.

По роздачі радунків, спільних забавах та спільнім підвечірку діти розійшлися щасливі домів.

АНГЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ ПРИЇДЕ ДО ФРАНЦІЇ

Паризькі часописи подають непотверджену вістку, що спочатком літа приїде до Парижа англійський король Юрій з офіціяльною візитою. Король візьме участь у відкритті памятника в цьому місці, де в 1914 р. станув перший англійський вояк на французькій землі.

——o——

СТРАХ ПЕРЕД ЖИДАМИ.

В Австрії обговорюють проект закону про чужинців. В проекті передбачена постанова, що чужі громадяни, які хотілиб залишитися в Австрії на довший час, мусілиб просити на те окремого дозволу. Кажуть, що це наслідок страху Австрії перед жидами, що моглиб нахлинути з Румунії.

Робу міністром буковинських справ?

ЧЕРНІВЦІ, 3. І. ПАТ. Преса звідомляє, що до Чернівців приїхав і обняв урядування новий префект Никифор Робу, один з найвизначніших діячів теперішньої урядової християнсько-національної партії. Префект Робу дістав від уряду спеціяльні повновласти в ділянці адміністрації на Буковині і є така загальна думка, що він буде міністром для справ Буковини. Між іншим він матиме право робити на власну руку всякі персональні зміни в адміністрації Буковини.

ВИВЛАСНЯТЬ УСІ ЖИДІВСЬКІ МАЄТКИ.

ЧЕРНІВЦІ, 3. І. ПАТ. Вся преса звідомляє, що всі земельні посілости, які є в руках жидів, примусово вивласнять. Крім того уневажнять декрети про надання румунського громадянства, починаючи від 1920 р.

СНІГОВІ ЗАМЕТІЛІ В БЕСАРАБІЇ.

Чернівська преса подає, що в Бесарабії, Добруджі та Молдаві панують від кількох днів небувалі снігові заметілі, що спричинили кілька людських жертв. В кількох місцевостях перервана телефонічна й телеграфічна комунікація, ціла низка поїздів застрягла у снігових заспах. В ріжних околицях появилися великі стада вовків.

ОТТО ГАБСБУРҐ ВЕРНЕТЬСЯ НА АВСТРІЙСЬКИЙ ПРЕСТОЛ?

Австрійські леґітимісти звернулися до канцлера Шушніґа з проханням, щоб він признав їм субвенцію пів міліона шілінґів річно і дав дозвіл створити півйійськову формацію, що малаб право носити спеціяльні однострої. Канцлер поладнав це прохання прихильно. Формація матиме назву „Залізний Леґіон" і матиме сім провінціональних відділів. Вона буде співпрацювати з організацією католицької молоді. Австрійські леґітимісти сподіються, що вже в квітні ц. р. князь Отто вернеться на австрійський престол.

ПОВІТРЯНІ БИТВИ.

ТОКІО, 3. І. 1938, ПАТ. Японські летуни бомбардували вчора важні під стратеґічним оглядом точки міста Нанчанґ. Над містом прийшло до повітряної боротьби з 6-ти китайськими літаками, з яких один упав. Крім того японські летуни бомбардували військові уладження в Тсунґфу і Чеклюнґ у провінції Кван-тун. Китайські літаки виконали налет на Нанкін і скинули 10 бомб, але не зробили ніякої шкоди. Літаки мусіли втекти під обстрілом японських гармат.

Не дійшло до порозуміння.

Тому три дні повідомляли ми, що наради Комісії, вибраної місяць тому останнім Центральним Комітетом із трьох членів більшости і трьох членів внутрішньо-партійної опозиції — закінчились невдачею, бо не довели до узгіднення політичної частини на Народній Зїзд. Рішено передати на розгляд Народньому Зїздові ріжницю поглядів щодо зміни політичної тактики та справу відділення проводу УНДО від проводу УПР. Хоч опозиція не компетувала на провід та заявляла свою готовість узгіднити кандидатуру голови партії, з тим, щоб лише тим головою не був ніякий посол, — представники президії партії це домагання відкинули.

Після того відбувались ще далі наради щодо складу будучого Центрального Комітету. Хоч первісно представники проводу партії погоджувались на досить поважне заступництво опозиції в ЦК, проте пізніше змінили своє становище настільки, що до Центрального Комітету згоджувались допустити тільки дуже маленьке число представників опозиції, при чому не погоджувались навіть на таких діячів, як заступник голови партії від початку її істнування посол Гр. Тершаковець, д-р Кость Левицький, політ. редактор „Діла" І. Кедрин і інші. Партійний провід поставив при цьому ще й інші умови, яких опозиція просто не мала права ані можливости прийняти.

Одночасно провід партії перевів на терені Народньої Організації міста Львова вибір 22 делеґатів на Народній Зїзд без повідомлення про дотичні сходини членів тієї Орґанізації членів внутрішньої опозиції.

Таке становище проводу партії і такі відносини внеможливили опозиції порозуміння, хоч вона до цього щиро змагала.

НОВИНКИ.

— **ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну переплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну преґарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.**

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дьорделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272—18. Початок викладів 15. лютого ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 2711 3=10

— **Нову книжку бібліотеки „Діла" — повість Ю. Косача „Чад" — розсилає адміністрація нашого часопису з нинішнім днем нашим точним Передплатникам.**

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Цьогорічний диригентський курс** для диригентів церковних і просвітянських хорів при Вищім Музичнім Інституті ім. М. Лисенка у Львові, відбудеться в часі від 15. січня до 31. березня ц. р. План навчання обіймає всі найважніші для диригента предмети від самих їх початків, так що окрема музична підготова не є конечна. — Кожний учасник мусить представити особисті документи, по змозі шкільні свідоцтва. Навчання відбуватиметься щоденно від 9. до 13. години з винятком неділь та свят. Місячна оплата за науку 20 зол., себто 50 зол. за цілий курс. — Кандидати мусять очевидно заздалегідь подбати про своє приміщення і прохарчування на час курсу. Дирекція Інституту робить заходи про приміщення деякої кількости кандидатів у бурсах та про дешевий харч. Побажане було би привезти зі собою сінник. — Вписи і проба слуху відбудуться 15. січня 1938. між 9. а 12. і 15. і 19. год. в канцелярії Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича 5. ІІІ. (Тел. 237.15). Виклади почнуться в понеділок, дня 17. січня. Курс закінчиться іспитом, та роздачею свідоцтв.

— **При кожній нагоді помагаймо „Рідній Школі"!** Вп. Посол Дмитро Великанович зложив до каси Повітового Союзу Кружків Р. Ш. у Львові 5 зол. на „Рідну Школу" замість святочних побажань. Хто черговий?

— **Різдвяна програма кошицької радіостанції.** Чехословацьке радіо у своїх програмах для Підк. Руси, які передає на хвилях кошицької радіостанції, приготовило для своїх слухачів багато несподіванок. На переодні Свят-вечора, 5-го січня ц. р. по колядках Стефана Кафчака, в 18.20 кошицька радіостація висилає медитацію проф. о. Дмитра Поповича „Сонце правди" про Вифлеємське Дитя. На самий Свят-вечір визначний етноґраф проф. д-р Іван Панькевич пригадає наші первісні колядки і пояснить, звідки взявся звичай колядувати, доповнюючи свій виклад ілюстраціями з грамофонових плит. Початок год. 14.05. Головна програма Свят-вечора є поширена і висилається передачею із Ужгороду. Від 17.35 год. хор греко-католицьких богословів виконає під управою С. Гладоника та в супроводі балалайок колядки. Точно в год. 18.00 в етері заграють дзвони катедрального храму в Ужгороді як вступ до різдвяного привіту, який виголосить мукачівський епископ Олександер Стойка. В ночі перед північною Службою Божою, в 23.30 год. песка Марії Кочанової „Се Агнец Божий" заведе нас до палати Ірода, щоби ми були свідками перемоги душевних сил над силами матеріяльними. По ній, точно в 24. годині кошицька стація передає північну Службу Божу. На перший день Різдва від 9. години рано Кошиці висилають передачею з Ужгороду архиерейську Службу Божу, яку целебрує епископ Олександер Стойка. При Службі Божій співає хор греко-католицьких богословів. Вечером в год. 18.00 слухачам кошицької радіостації представляться наші праські високошкільні студенти, щоби нам показати свої Різдвяні Свята. Другий день Різдва кошицька радіостація посвятила православній церкві Підк. Руси. Рано в 9. год. передає з ужгородського храму „Памятника" архиерейську Службу Божу. Вполудне мукачівський хор „Метеор" в перерві концерту орхестри кошицької радіостації заспіває наші ориґінальні коляди. Третій день Різдвяних Свят мікрофон кошицької радіостанції зупиниться в Пряшеві. Рано в 9. год. передає звідти Службу Божу, а вечором в год. 18-ій привіт епископа Павла Ґойдича та концерт хору греко-католицьких богословів під управою о. Емериха Седляка. Чехословацьке радіо не забуло й на наших братів в Америці. На Свят-вечір Прага висилає на коротких хвилях привіти епископів Стойки, Ґойдича і Дамаскина. Кромі привітів передає також півгодинний концерт хору греко-католицьких богословів у Пряшеві.

— **Рідній Школі** поможе кожний, хто купить ялинку: біля церкви св. Юра або св. Пятниць, біля хлопячої школи Р. Ш. ім. Шевченка (вул. Супінського 21) або біля школи кн. Льва (Личаків, вул. Крупярська ч. 15), або на площі св. Духа. Ялинки свіжо зрубані та дуже гарні.

— **Дім „Кулка Рольнічого"** та громадську пекарню посвятили в Качанівці, пов. Скалат. На посвяченні був староста Рутковський, який теж виголосив промову. З весною мають вибудувати в селі кооперативний дім.

— **В нинішньому тягненні долярівки** впали такі виграші: 12.000 дол. на ч. 1343632; 3.000 дол. на ч. 790796 1122080; 1.000 дол. на ч. 1421099 421827 1026847 271807 693618 844934 819866.

— **Пошести в Бучаччині.** У Трибухівцях і Живбродах, пов. Бучач панує пошесть плямистого тифу, шкарлятини і запалення мозкових оболон, при чому є багато випадків смерти. Випадки плямистого тифу появилися також у Бучачі. Влада замкнула школи і заборонила всякі імпрези.

— **Львівська хроніка.** При 15-ступневому морозі, який панував у неділю, ратункове поготівля ствердило кільканацять випадків відморожень передовсім вух. — При вул. Снєтуський ч. 23 пробував отруїтись денатуратом 43-літній Филип Вірбах. — До фабрики мила при вул. Ветеранів вломилися злодії і забрали більшу скількість мила та свічок. — У Венецькому готелі пробився ножем у серце 31-літній кравець Микола Горлавич. — На Зеленій рогачці пробував отруїтися безробітний муляр Каз. Старовецький. — Городське староство заборонило спикуватися на вулицях міста, бо було з цього приводу кілька нещасливих випадків.

— **Краєва хроніка.** В Завині, пов. Зборів згинув у каміноломі 16-літній Петро Земкевич, на якого звалилася скала. — У Вичілках біля Монастириськ двоє полишених без догляду дітей, 4-літня і 2-літня дівчинка, спричинили в хаті пожежу і згоріли на вуголь.

— **За зведення жінки.** В окружному суді в Стрию відбулася розправа проти Павла Яцева з Тухлі коло Сколього за вбивство ем. залізничого радника Маріяна Вебера зі Львова. Яців був дозорцем віллі Вебера. Вебер приїздив до віллі в літі й на свята та баламутив жінку Яцева. Одної днини Яців так побив Вебера, що він незабаром помер. Суд засудив Яцева на 2 роки вязниці.

— **У справі кн. Михайла Радзівіла** йдуть два процеси. Внесення на обезвласнення має рішити городський суд в Острові. Окрема справа звязана з опікою над маєтком князя. Крім родини зголосили свої претенсії до цього маєтку численні вірителі, яким належаться гроші в сумі кількасот тисяч золотих. Наслідком марнотратности князя цей маєток находиться під примусовою управою, при чому князеві визначено місячну пенсію, яка при його способі життя не вистачає на покриття його видатків. Наслідком того він знайшовся у трудному матеріяльному положенні. Його наречена, пані Сухестов позичає на всі боки по кількадесять зол., щоби заспокоїти найважніші щоденні потреби.

— **Бандит Кошевяк помер.** У шпиталі св. Людвика в Радомі помер відомий бандит Юзеф Кошевяк, спільник Марушечка, що пропав досі серед лісів. Як відомо Кошевяк відмовив усяких зізнань. Коли й Марушечко згинув, (кажуть, що замерз), то багато злочинів, яких вони допустилися, лишиться невиясненими.

— **Після Сильвестрової забави.** Контрактовий залізничий урядовець в Торуні, 30-літній інж. Тадей Целінський, провівши цілу ніч на Сильвестровій забаві, кинувся з ІІІ. поверху на вулицю і згинув на місці. Причиною самогубства була духова депресія. Передтим написав кілька листів до кревних і знайомих.

— **Коні під потягом.** Із стайні фільварку кн. Януша Радзівіла у селі Шпанові під Рівним вибігло кілька коней, які пігнали в поле і дістались аж до залізничого шляху недалеко стації Решуцк. У цьому часі надїхав особовий потяг із Сарнів до Рівного. Коні сполошилися і хотіли перебігти крізь залізничий шлях. Одначе не всі встигли перебігти і восьмеро коней дісталося під колеса потягу, який пошматував їх на куски.

— **Нові смертні присуди.** В Чавсах в совітській Білорусі скінчився процес членів „підпільної протиреволюційної групи", що за урядовим твердженням „саботувала злобно урядові розпорядки". Головних обвинувачених: секретаря районового партійного комітету Фельдмана, аґронома Бубеля і заступника голови районового комітету Москалова засудили на розстріл, двох по 25 літ, одного на 16 літ, а інших на кари від 3 до 10 літ вязниці.

— **Ще одна жертва війни.** Черновецька преса повідомляє, що в місцевості Бояни господар

Юрій Бота знайшов на полі гранату з часів великої війни. Коли хотів розібрати стрільно, спричинив експльозію, яка розірвала Боту на кусники.

— **Трагедія маляря.** Відомий мадярський маляр Дезіре Сиргані застрілив з револьвера свою дружину, доньку і внучку, після чого скінчив самогубством. Мав 54 роки. Причина вбивства і самогубства була крайня нужда і невилічима недуга дружини.

— **Під румунським чоботом.** Румунський уряд веде безпощадну нагінку на опозиційну та меншинну пресу. В Чернівцях припинено м. і. щоденники „Черновіцер Альг. Цтг." і „Черновіцер Моргенблят".

— **Грабунок 2 міліонів фр.** Біля французького Банку в Труав (деп. Об) шістьох бандитів, погрожуючи револьверами, вирвало трьом інкасентам течки, в яких було 1 міліон 800 тисяч франків готівки і 250 тисяч цінними паперами. Заскочені наглим нападом інкасенти почали стріляти, але нікого не ранили. Тимчасом бандити вскочили до самоходу і пігнали, пропадаючи без сліду.

— **Трагедія на морі.** Незвичайна подія розігралася на повному морі, як оповів один член залоги яхту „Афіє", який притягнули до порту Сан Педро в Каліфорнії. Військовий літак побачив на морі яхт зі зломаною щоглою. Пільот літака міг виразно доглянути тіло людини на передньому чердаку. Повідомлено негайно кутри, що були недалеко. І вони поплили на вказане місце. Перший прибув на поміч кутер „Персей" і взяв на свій чердак із яхту людей, що були виснажені до краю. З їхніх оповідань устійнено, що яхт блукав по морі, зданий на ласку вітрів і хвиль, а подорожні не мали води ні харчів. Трагедія яхту розпочалася з ментом, як один моряк Джон Морган рішив спрямувати його на південні води, щоб займатися морським розбишацтвом. Тому убив капітана яхту вистрілом у потилицю та увязнив пасажирів, що находилися на яхті, м. і. три жінки і дитину. Смерть капітана пімстив інший моряк Сандо, пробивши Моргана ножем. Його тіло, що лежало на передньому чердаку, доглянув пільот із літака.

— **Вісім жебраків замерзло одної ночі.** Наслідком дуже сильного морозу в Бесарабії замерзло багато людей. В самому Кишиневі згинуло одної ночі вісьмох жебраків.

— **Сніг завалив дах у кіні.** В Такомахі, в японській провінції Ніігата завалився під тягарем снігу дах кіна, виповненого публикою. Погибло поверх 70 осіб, зате число ранених доходить до 100. Ближчих подробиць покищо нема.

— **Пересунулася гора.** Біля Бузан, як повідомляють з Букарешту, осунулася земля. Велике узгіря на поверхні кільканадцятьох гектарів осунулося в долину на села Кольт. Маси землі пересунулися на кільометер і засипали 10 домів. Мешканці зміркували катастрофу заздалегідь і втекли. Земля засипала частинно русло ріки, яка виступила з берегів.

— **Ріжні вістки.** Коло берегів Корнвалії француський корабель „Сільвабель" зударився зі шведським кораблем „Ільзе" і затонув. Капітан і три моряки дістались на „Ільзе" а два інші моряки блукали довший час на малому човні, аж вратував їх інший корабель. — На збіччі гори Шнеберг у Тиролі лявіна засипала 20 лещетарів, з яких 12 відкопано живими, а 8 згинуло.

Свято „Просвіти" — всенародне свято. Тим-то приготовляймось до нього якнайгідніше, а перш усього: станьмо членами „Просвіти" і складім жертву на ювилейний дар для неї!

З театру.

Український Театр „Цвіркун": „МОЖНА, АЛЕ ОБЕРЕЖНО" — ревія.

На другий свій виступ вибрав „Цвіркун" ревію і цього вибору не можна назвати щасливим. Бож ревія вимагає в першу чергу сценічних ефектів, декорацій та костюмів. „Цвіркун" не може собі на те все зі зрозумілих причин дозволити. Тому провід театру мабуть найкраще зробив би, якби ставив легкі песи та комедії, які напевно малиб більший успіх серед публики, як ревії. Особовий склад „Цвіркуна" дає теж запоруку, що такі песи були би якнайкраще виведені.

Коли йде про ревію „Можна, але обережно", то були в ній слабші точки, але були й дуже добрі. З виконавців на перший плян виступають п-і Горницька і Залуцька, з мужчин Сорока й Остоя. П-на Мельниківна мусить ще попрацювати над танком. У скетчах почувається вона зовсім добре.

Програма була перевантажена скетчами, зате за мало було музично-вокальних (очевидно легких) точок. Режисери „Цвіркуна" мусять подбати і про те, щоб темпо гри й поодиноких точок було збільшене. Ревія не повинна ніяк трівати довше, як дві годині. В іншому випадку вона томить і... нудить. **Р. Сл.**

—o—

✝ Посмертні згадки.

Д-Р ОЛЕГ ЮРІЙ МОХНАЦЬКИЙ.

Дня 1. ц. м. помер у львівському шпиталю по короткій недузі **д-р Олег Юрій Мохнацький**, молодий, визначний діяч Теребовельщини. Покійний син о. дек. Степана Мохнацького і Наталії з Мелешків, уродився 1905. р. у Львові. Гімназію покінчив з відзначенням у Теребовлі в 1923. р. Опісля студіював два роки на медичному виділі українського університету у Львові. Медичні студії покінчив у Кракові в 1932. р., потім відбув військову службу і річну практику в тернопільському шпиталі. Дня 1. XI. 1934. р. відкрив лікарську канцелярію в Теребовлі. Вже з гімназійних часів проявляв велике зацікавлення громадянськими справами і за прикладом своїх діяльних батьків заправлявся до громадянської праці. Брав живу участь у студентському житті як голова Повітової Студентської Секції та як делегат на краєві студентські зїзди. Вже змалку відзначався незвичайною працьовитістю, солідністю, точністю і совісністю у виконуванні всіх своїх обовязків. Товариськість, услужність і джентельменство зєднали Покійному загальну симпатію і любов серед усіх, що Його знали. Як молодий лікар проявив за три роки своєї праці велику активність на полі боротьби зі суспільними недугами. Доказом цього численні реферати на гігієнічні теми, гігієнічні вистави тощо. Як голова Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи" проявив велику активність підчас плебісцитової акції. Багато праці проявив теж як голова теребовельського „Сокола" та член виділів інших місцевих товариств. Ніколи не жалував свого здоровля і скрізь був на стійці, де цього вимагала національна потреба. Дня 23. XII. м. р. підчас анкети Ф. Н. Є. в Теребовлі напала група молодих людей з гнилими яйцями та палицями на зібраних. Покійний старався всіми силами перешкодити бійці, та це йому не вдалося. Такого сильного потрясення не видержав його організм, виснажений до-краю плебісцитовою акцією. З недуги нервів і виснаження виязалося запалення легенів, що спричинило Його передчасну смерть.

Дня 3. І. ц. р. в 11. год. у каплиці анатомії при вул. Пекарській у Львові відправили панахиду о. крил. Д. Лопатинський, о. канц. М. Галянт, о. Й. Кишакевич, о. проф. С. Дурбак та о. радн. О. Горчинський. Відтак домовину з тлінними останками відвезено самоходом до Теребовлі, де відбудеться похорон 4. І. в 2. год. В. Й. П!

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА

„Хлоп ґжибовіцкі вола о ратунек". У звязку з появою в польському щоденнику у Львові „Слово Народове" ч. 49 допису під наг. „Хлоп ґжибовіцкі вола о ратунек" просимо помістити у Вашому часописі отсе вияснення: Автор цього великого допису представив село Грибовичі під Львовом як місце, де нібито взаїмна ворожнеча між українською більшістю та польською меншістю прибирає гострі форми. І то — на диво! — українська більшість нібито пригноблює польське населення села, маючи безоглядну перевагу і таким чином спричинила застій розвою польськости. Очевидно, що ніяких перепон від українців в організуванні польського населення нема, бо в такому випадку зрештою не обійшлосяб без інтервенції влади. Ми вповні здаємо собі справу з того, якими рисами „дзялальносьці сполечно-осьвятовей" відзначався п. Т. Сури, бувший управитель школи та організатор польської меншости. Вже на початку, як лише п. Сури приїхав до Грибович, уладив він у 1934 р. забаву з нагоди роковин 3-го мая, в часі якої трохи таки за багато випито „висъскових" кошитків. Не треба згадувати і про те, під яким „ан'мушом" відбулося посвячення новопобудованої місцевої школи в р. 1935, коли то спрошені гості (між ними й один професор Дублянської Академії) віватували теж за багато при чарках. Некультурні вигуки і часті звороти природі того, чого було надмірно у шлунку, були наслідками того „посвячення". Словом — профанація школи. Не трудно тепер догадатися, „які цель пжисьвєцал" б. кураторові Гадомському, що переніс п. Сури до іншої місцевости. Дописувач „Сл. Нар." усе лихо бачить у тім, що управителем місцевої школи є українець (п. Сікорчак) і він, мовляв, є причиною, що школа в Грибовичах (де українці — то більшість!) не є остоєю польськости. Неправдою є, як пише дописувач, що в місцевій школі мовою викладовою є українська (руска) мова, бо місцева школа є утраквістична (двоязична) і того точно придержується дир. Сікорчак. Неправдою є теж і те, що в часі коляд місцеві „паробци" вигукували під адресою колядників: „Гурра на мазура і на шесом Польском". На дорозі, куди переходили колядники, зібралася дітвора, щоби послухати польської коляди. Притоку до вигуків дали такі самі колядники, називаючи цікавих дітей „хабаи", „пепі" і вдодатку обіцюючи, що „ми вам ще видами вошем і вас вивішими"... Дивно нам, чому дописувач заняв таке неприхильне становище супроти д-ра Фасса, інсинуючи йому підбурювання місцевих „паробкуф" проти поляків. Саме той д-р Фасс найбільше причинився до згуртування місцевих поляків і за те йому тепер така відплата. Трудно: „Мурин зробив своє, мурин може відійти". Ми собі ясно здаємо справу також і з того, які заміри має дописувач, виливаючи усю жовч на українське населення села і вписуючи такі нісенітниці. Йде йому очевидно про те, щоб неприхильно настроїти супроти нас компетентні чинники і підготовити ґрунт під пляни, до яких зреалізування деякі шовіністичні чинники хочуть приступити. — Грибовичі, 31. XII. 1937 р. (Підпис).

Нові книжки й журнали.

Д-р Микола Андрусяк: **ЗВІДКИ ВЗЯЛАСЯ ШЛЯХТА НА НАШИХ ЗЕМЛЯХ?** (Історичні нариси). Накл. Діляди Чайковського. Львів 1938. Стор. 32, 16°. Ціна 20 сот.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 4. січня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Розв. музика. 19.45 Веч. гомін. 20.00, 21.00 Концерт: форт.; БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика. 13.30 Вок.

концерт, 18.50, 19.00, 20.00 „Гіль Беба" оп. Гуєса, 21.35, 22.00 Концерт тр-а; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей; 17.35 Гейні Шміцт сопран. 19.40, 20.00 Веселі мельодії, орх., Бар сопр., 22.30 Марші, дута орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Гріґові твори, барит., форт.; ДРОЙТВІЧ 20.45 21.00 „Гейша" оп. Джонса; КОШИЦІ 18.00 Весняні мотиви підкарпатських поетів, музика з пл., Що розуміємо під націоналізмом; ЛЯЙПЦІҐ 20.00, 21.00 „Арріба Еспанія" вечір есп. музики і поезій; МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 „Феста ді Бенефічєнца" ком. Шкоденія, 21.40, 22.00 Концерт, вірх.; ПРАГА 17.30 Хор. 18.10 Нім. авд.: Дуети та пісні, 19.30 Гумор у нар. піснях, 21.00 Квінтет г-моль Сука; РАДІО ПАРІ 21.15, 22.00 Камер. концерт; РИМ 17.15 Форт., сопран, 21.00, 22.00, 23.00 „Федора" оп. Джордано.

Середа 5. січня 1938.

БЕРЛІН 9.30 Нар. музика, 14.15 Розр. музика, 17.00 Камер. музика, 20.00 Інстр. кабарет; БІЛГОРОД 20.00 Арії, 21.30 Пісеньки; БУДАПЕШТ 15.30 Форт., вокал., 18.10, 19.00, 20.00 Циг. музика, 20.20, 21.00, 22.00 „Хованщина" оп. Мусоргського; ВІДЕНЬ 19.25, 20.00, 21.00 „Хованщина" оп. Мусоргського, 22.30 Танц. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 12.00 Орх. концерт, 20.15 Симфонія ф-моль Чайковського, 21.15 Концерт вел. орх.; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, 18.00 Мих. Левко: „Нечиста сила", коляди, Сонце праведн. відчит; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Хованщина" оп. Мусоргського; ПРАГА 14.00 Нім. авд.: Спів, 15.15 „Любовні пісні" Двожака, 19.25, 20.00 „Княжна Пампеліна" музика Квапіля, 21.15 Хор, 21.35 Форт. варіяції Мендельсона; РАДІО ПАРІ 21.30 Концерт хору, 22.00, 23.00 Свято в радіо, розр. програма; РИМ 17.15 Камер. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт; СОФІЯ 18.00 Для дітей, 18.30 Військ. музика, 20.15 Вок. концерт, 22.30 Пісеньки.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 4. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 12.00 Полуднева авд.; 12.45 При чорній каві, музика з пл.; 14.25 Сонати з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Спогади з повстання 1863, 15.10 Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Музичні загадки для старших дітей, сальон. квартет; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Римський-Корсаков: Квінтет б-дур, 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Країна пустині та багатства; 17.15 Концерт мандолін; 17.50 Мікроскопійні животіння під ледом; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Мадж; 18.20 Сопран, форт.; 18.40 Що кожний початкуючий лещетар повинен знати; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Мистецький пир смєхунів, літ. вечір; 19.30 Польська хор. творчість; 20.00 Авд.: Танки Софії Стрилевської; 20.45 Веч. дневник; 21.00 Симф. концерт; 22.00 Танц. музика; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бандури.

Середа 5. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 12.03 Полуднева авд.; 12.45 Інформаційна Газетка в українській мові; 13.55 Легка музика з пл.; 14.30 Р. Штраус, з пл.; 15.00 Спогади з повстання 1863 р.; 15.10 Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Бразилійське біюс"; 16.00 Взаємні говорки; 16.15 Розр. концерт; 16.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Державний устрій і будуча війна; 17.15 Скрипка, форт.; 17.50 Поезія на слово; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Гуно: Два фрагменти з „Фавста"; 18.20 Камер. концерт, орх. сопр.; 18.55 Програма; 19.00 „Золото" А. Струга; 19.20 Мельодії індії, репортаж Янти-Полчинського; 19.35 Діяльог про фільми; 20.00 Розр. концерт сальон. орх.; у перерві в год. 20.20 „Вертеп у давньому Львові"; 20.45 Веч. дневник; 21.00 Шопенівський концерт, вокал., форт.; 21.45 Чвертьгодина поезій; 22.00 Розр. концерт: квартет, пісеньки, гітара; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Студіо молодих.

Радіокутик.

ВИСТУП НАШОЇ СПІВАЧКИ.

В четвер 23. п. м. співала в радію пані Івалина Шмериковська-Приймова французькі пісні з 18. століття. На програму складалися пісні Е. Арторга, Ф. Дуранте, Алекс. Скарляті і Бержерет. Побут пані Приймової у Парижі відбився дуже корисно на відчуття стилю таких пісень і зрозумінні душі 18. століття у Франції. Впрочім пані Приймова знана нам уже зі своїх виступів на естраді, тому зайве було б повторити тут про культуру і вальори її голосу. **І. Л.**

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 3 січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·10 зол.
молоко	18—19 сот.
яйця (копа)	6·00—6·10 зол.

Тенденція на масло знижкова, на яйця сильна. На молоко вдержана.